

IN MEMORIAM

ROGER BLANPAIN (1932-2016)

18 februari 2017

Met confrater prof. Roger Blanpain verdween uit ons maatschappelijk landschap een van onze meest vooraanstaande sociale rechtsgeleerden. Hij was een pionier en baanbrekende promotor van het arbeidsrecht in binnen- en buitenland, tot in de verst afgelegen continenten. Toen Professor Roger Blanpain ter gelegenheid van zijn 75 verjaardag in de Koninklijke Vlaamse academie van België voor wetenschappen werd gehuldigd, heb ik gezegd dat hij een CV had dat in het nochtans zeer grote paleis der academiën niet binnenkom.

Roger Blanpain (°1932) was immers een wonderbare persoonlijkheid met enorme verdiensten omwille van zijn veelzijdige, diepgravende, overweldigende creativiteit en zijn maatschappelijke, mediatieke, politieke, nationale en internationale inzet.

Roger Blanpain studeerde te Geraardsbergen aan de oude humaniora van het Sint-Catharina college. Aan de Katholieke Universiteit Leuven bekwaamde hij zich in de rechten in een tijd dat men nog doctor in de rechten werd zonder doctoraat. Het is aan de K UL dat ik Roger Blanpain leerde kennen en sindsdien hebben onze levenspaden zich zeer vaak gekruisd. Na onze Leuvense jaren gingen we ook studeren aan de Columbia University te New York om er het diploma van Master of Arts te behalen, Blanpain in law, ikzelf in economics. Na zijn terugkeer in België werd Blanpain geaggregeerde voor het hoger onderwijs met een proefschrift over de "collectieve arbeidsovereenkomst", een thema waarop hij in grote mate zijn hele wetenschappelijke roeping zou bouwen. Nadien begon hij aan zijn indrukwekkende academische loopbaan, eerst als assistent aan de rechtsfaculteit te Leuven en navorsers bij het nationaal fonds voor wetenschappelijk onderzoek, vervolgens als docent aan diezelfde faculteit en gewoon hoogleraar in 1967, wat hij zou blijven tot 1998 en waar hij werd belast met het onderwijs van vakken als Belgisch en Europees, vergelijkend en internationaal arbeidsrecht. Zeer snel werd de jonge professor bekend door zijn geschriften en voordrachten en werd hij gasthoogleraar aan talrijke buitenlandse universiteiten zoals die van Michigan, Kentucky, Georgia, Florida, Tokyo, Trier, de Sorbonne en in België aan de Vrije Universiteit Brussel. Eveneens was hij gasthoogleraar te Fontainebleau in het raam van Insead. Professor Blanpain werd ook steeds meer belast met belangrijke administratieve taken aan de Katholieke Universiteit Leuven, onder meer als voorzitter van de groep gedragswetenschappen en lid van de raad van bestuur van de KULeuven. Van 1984 tot 1988 was hij decaan van de rechtsfaculteit en in 1992 werd hij lid van onze Koninklijke Vlaamse Academie, waar hij meteen opviel door zijn actieve betrokkenheid en zijn pertinente deelname aan veel debatten. Hij werd honoris causa van de Universiteit van Szeged in Hongarije. In 1998 kwam een einde aan deze schitterende loopbaan te Leuven, toen aan professor Blanpain het emeritaat werd toegekend. Emeritus worden blijft een wat schokkende ervaring voor professoren die 30 jaar of meer enthousiast les hebben gegeven. Het emeritaat is immers een bevreedende promotie en benoeming, waarvoor je geen examen moet afleggen, geen bewijs van goed gedrag en zeden moet voorleggen, geen aanbevelingen behoeft, waarbij je ook geen medeconcurrenten en rivalen hebt. Eens emeritus blijf je emeritus levenslang en je kunt niet uit deze status worden ontzet. Sommige collega's hebben er enige moeite mee en zij voelen zich eens emeritus een beetje als uitgeprocedeerde intellectuele migranten. Maar niet Roger Blanpain, want na zijn emeritaat is hij hoogleraar geworden aan de rechtsfaculteit van de universiteit te Tilburg, is hij college gaan geven aan de Vlerick Management School, aan het Europa college en werd hij gasthoogleraar aan de faculteit toegepaste economische wetenschappen van de Limburgse universiteit.

Professor Blanpain was een internationaal erkend expert in arbeidsrecht en werd aangezocht door de Europese Economische Gemeenschap, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en het Internationale Arbeidsbureau (IAO). Het bezorgde hem vaak tegenkanting maar ook grote morele en feitelijke overwinningen. Toen ik minister van economische zaken was, zijn wij samen naar Parijs getrokken om voor de OESO met succes te pleiten voor het uitwerken van een gedragscode toepasselijk op buitenlandse ondernemingen die zonder vorm van proces werknemers afdanken, naar aanleiding van de zogenaamde "Badger"-case.

Tegelijkertijd wierp hij zich op als de verdediger van de voetballers die vaak zonder enig statuut en garantie werden gekocht en verkocht onder voetbalclubs. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij voorzitter werd van de International Federation of Professional Soccer Players en in 1965 was hij ook voorzitter van de Belgische vereniging voor sportrecht. En jarenlang voerde Blanpain een niet aflatende strijd tegen de plaag van het roken en heeft hij aanzienlijk bijgedragen tot het afdwingen van een rookverbod in publieke gelegenheden. Hij zette zich ook in voor het gebruik van het Nederlands in de arbeidsverhoudingen binnen de ondernemingen. Hij ijverde eveneens levenslang voor de gelijkschakeling van het arbeiders en het bediendenstatuut, tot hij niet lang voor zijn dood de verwezenlijking van zijn streven heeft mogen beleven. Professor Blanpain was ook rapporteur op tientallen buitenlandse congressen op alle continenten van onze planeet behalve Antarctica.

Hij was voorzitter van de Internationale Vereniging voor Arbeidsrecht en sociale zekerheid, honorary vice president van de British Law Association, corresponderend lid van de American Academy of Arbitrators, lid van de American Labour Law Group, voorzitter van het eerste wereldcongres 'Law in motion' en voorzitter van de jury van de Arcoprijs.

Daarnaast vervulde confrater Blanpain talrijke administratieve en zelfs politieke functies als directeur van het Instituut voor Arbeidsrecht aan de Katholieke Universiteit Leuven, directeur van het Europa-Japan instituut for Business and Law, als lid en voorzitter van de Belgische delegatie in het comité voor Internationale Investerings en Multinationale Ondernemingen, voorzitter van de Kruispuntbank voor sociale zekerheid, voorzitter van Repobel, voorzitter van het Forum leenrecht, en, tot grote tevredenheid van de duizenden afgestudeerden aan de rechtsfaculteit te Leuven, was hij de onnavolgbare voorzitter van de alumnivereniging V.R.G. Leuven sinds 1993. Tevens was professor Blanpain lid van de Belgische Senaat van 1987 tot 1989 en voorzitter van VEWA, de Vereniging van Educatieve en Wetenschappelijke Auteurs.

Als auteur heeft hij een bijzonder uitgebreide bibliografie op zijn actief staan met tientallen boeken, waarvan sommigen wereldvermaardheid kenden, en honderden artikels, meestal in het domein van het arbeidsrecht. Zijn 'Codex arbeidsrecht', gepubliceerd in 1970 is aan zijn 35e uitgave; zijn werken 'Schets van het Belgisch arbeidsrecht', 'Krachtlijnen van het Belgische arbeidsrecht' en 'Europees arbeidsrecht' werden eveneens bestsellers in talrijke talen, tot zelfs in het Chinees. Blanpain behoorde tot de stichters en was voorzitter van de International Society of Labour Law and Social Security en van de Industrial Relations Association (later International Labour and Employment Relations Association genaamd). Professor Blanpain was ook editor van belangrijke internationale reeksen zoals de reeks 'arbeidsrecht' en de reeks 'sociaal recht', 'comparative labour law and industrial relations' met als orgelpunt zijn editorship van de 'International Encyclopaedia of Labor law and industrial relations', een wereldvermaard referentiewerk dat bestaat uit meer dan 30 volumes en waaraan 60 auteurs hun medewerking hebben verleend. Een gelijkaardige prestatie leverde Blanpain als general editor van de 'International Encyclopaedia of Laws', een project dat 20 encyclopedieën omvat en 1075 auteurs telt. Talrijke andere werken staan nog op zijn naam maar de lijst is te lang om te vermelden. Het werk van professor Blanpain werd ook bekroond met verscheidene prijzen waaronder de Jean Marie Huyghe-Prijs, de Europe Prize van de Poolse Academie van Wetenschappen in 1993 en in 1996 werd hij laureaat van de Vlaamse sportprijs voor ethiek.

De levensregel van Roger Blanpain luidde: 'nulla dies sine linea'. De echtgenote van onze betreurde confrater heet Lina met haar voornaam zodat Blanpains Latijnse levensspreuk ook kon worden uitgesproken als: 'nulla dies sine Lina', een rake uitdrukking als men beseft dat de enorme prestaties van onze confrater maar mogelijk zijn geweest dankzij de niet aflatende steun van zijn charmante echtgenote en zijn kinderen.

Blanpain was helemaal geen kamergeleerde maar begaf zich op het terrein van de maakbare samenleving en ijverde onverdroten voor de verbetering van de sociale rechtsstaat. Dat deed hij met groot inzicht en talent, gedragen door een grondige persoonlijke overtuiging. Daarbij toonde hij vaak zijn gave van verontwaardiging over onrechtvaardigheid en wantoestanden. Het was vanuit deze diepe overtuiging dat hij het zich kon veroorloven luisterbereid en verdraagzaam te zijn. De radicalen, de hardvochtigen, de extremisten in onze samenleving zijn meestal wankelmoedige mensen, die rustige zekerheid missen en zich angstig voelen. Zo niet Roger Blanpain.

Hij was bovendien een man die naast een scherp intellectueel quotiënt ook veel aandacht besteedde aan het emotionele quotiënt en de taal van het hart en de hartelijkheid. Dit kwam tot uiting in zijn zin voor humor. Hij wist zich daarenboven te kwetsen aan de gekwetsten. Maar hij besepte ook dat het beter is je te kwetsen aan de waarheid dan je te troosten met een leugen. Hij was er van overtuigd dat om je persoonlijk geluk te vermenigvuldigen je het moet delen met anderen, een wiskundige bewerking die niet steeds eenvoudig is. Voor Blanpain was iedereen iemand. Voor hem bestond iedereen. Dit ondervonden zijn talrijke studenten, assistenten en medewerkers, die hij vaak begroette met de vraag: "Wat kan ik voor U doen?"

Uit de hele levensloop van confrater Blanpain blijkt dat hij met ongemeen talent en inzet steeds een strijder is geweest tegen onrecht en discriminatie. Maar hij slaagde erin te strijden zonder te slaan, wat een grote kunst is en tevens de enige ethisch verantwoorde houding in onze gewelddadige wereld. De wenselijkheid van meer medemenselijkheid was voor hem primordiaal.

Professor Blanpain heeft veel mijlpalen gepland en nieuwe wegen gebaad en aldus baanbrekend meegewerkt aan de verbetering van de wereld van de mensen. Al het goede wat Roger Blanpain in zijn leven heeft gedaan is nu op de harde schijf van het Zijn gegrift en opgeborgen in het geheugen van het verleden. Wat hij heeft gepresteerd is definitief geschied en is onomkeerbaar en onuitwisbaar opgenomen in wat Is geweest. In het verleden schuilen immers vonken van onvergankelijkheid. Hij blijve nu leven in onze harten en herinneringen als een ere-lid van de mensheid

Mark Eyskens